

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Правознавство

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність	291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	«Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»

Статус дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри
правового регулювання економіки

Валерій СЕРГІЄНКО

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри *правового регулювання економіки*

Протокол № 1 від 19 серпня 2020 р.

Розробник:

Остапенко Олена Геннадіївна, кандидат юридичних наук, доцент.

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

В умовах демократизації українського суспільства особливо важливого значення набувають формування, розвиток і закріплення нового юридичного мислення, виховання загальної і правової культури, високої професійності, вироблення почуття відповідальності, справедливості, поваги до закону. Наявність високої правової культури та правосвідомості громадян – одна з ознак правової держави, досягнення ж такого рівня можливе лише за умови достатньої правової обізнаності населення. Однією з важливих ланок цього процесу є вивчення дисципліни «Правознавство».

Її вивчення повинно не лише надати студентам основи знань з теорії держави та права, ознайомити їх з основними категоріями інших галузей права (конституційного, трудового, цивільного тощо), але й навчити їх застосовувати свої знання для аналізу різноманітних, іноді досить складних життєвих ситуацій, допомагати знаходити рішення, що відповідатимуть вимогам чинного законодавства.

Мета навчальної дисципліни: є вивчення загальних закономірностей виникнення, розвитку та функціонування держави і права, система основних понять юриспруденції, а також структура, форми та механізми діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасні політико-правові доктрини тощо і на цій основі забезпечити більш свідоме і ґрунтовне використання положень конституційного права та інших галузевих юридичних наук у практичній діяльності майбутніх фахівців.

Предметом навчальної дисципліни виступають загальні закономірності виникнення, розвитку та функціонування держави і права, а також система основних понять юриспруденції. Але коло питань, що відносяться до предмета Правознавства, не обмежується тільки загальними закономірностями, а охоплює також такі важливі питання, як структура, форми та механізми діяльності держави і права, співвідношення правових систем, сучасні політико-правові доктрини тощо.

Студент повинен **знати:**

- поняття держави та її ознаки;
- характеристику форми держави, в тому числі форми Української держави;
- поняття та елементи механізму держави та державного апарату;
- основні принципи та джерела права;
- систему права, її елементи, структуру норми права;
- чинні норми Конституції України та галузевих нормативно-правових актів, що регулюють правові відносини;
- поняття, ознаки і види правопорушень, а також юридичної відповідальності та її видів;
- основи конституційного права, зокрема, поняття та юридичні властивості Конституції України, основи конституційно-правового статусу людини і громадянина, систему, принципи функціонування, порядок створення та компетенцію органів законодавчої, виконавчої, судової влади, а також правоохоронних та правозахисних органів;
- основи судоустрою та принципи здійснення правосуддя в Україні;
- основи трудового права, зокрема, поняття та склад трудових правовідносин, трудового договору та контракту, підстав припинення трудового договору, матеріальної й дисциплінарної відповідальності, трудових спорів;

- основи цивільного права, зокрема, характеристику цивільних правовідносин, в тому числі зобов'язальних, цивільного договору й правочину, власності та права власності, цивільно-правової відповідальності;

- основні категорії спадкового права;

- загальну характеристику сімейного права та Сімейного кодексу України;

- механізм захисту прав і свобод людини й громадянина та користування нормативно-правовими актами.

Студент повинен **уміти**:

тлумачити положення норм Конституції України та інших нормативно-правових актів, що регулюють правові відносини (які є предметом регулювання окремих галузей права);

вирішувати аналітичні завдання та практичні казуси, пов'язані з захистом прав і свобод людини і громадянина, порядком укладання трудового та цивільно-правового договорів тощо;

застосовувати норми чинного законодавства під час вирішення конкретних питань;

орієнтуватися у визначеннях та термінології тієї чи іншої галузі права для того, щоб грамотно використовувати теоретичні знання на практиці;

вирішувати конкретні практичні завдання з використанням і посиланням на відповідні нормативно-правові джерела, судову практику.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	1
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Право	Міжнародне право
	Міжнародні економічні відносини

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
ЗК1. Здатність реалізовувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України	РН01. Знати та розуміти природу міжнародних відносин та регіонального розвитку, еволюцію, стан теоретичних досліджень міжнародних відносин та світової політики, а також природу та джерела політики держав на міжнародній арені і діяльності інших учасників міжнародних відносин.
ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	
СК1. Здатність виокремлювати ознаки та тенденції розвитку, розуміти природу, динаміку, принципи організації міжнародних відносин, суспільних комунікацій та/або	

<p>регіональних студій.</p> <p>СК5. Здатність аналізувати вплив світової економіки, міжнародного права та внутрішньої політики на структуру й динаміку міжнародних відносин та зовнішньої політики держав.</p>	
<p>ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі і знань про природу і суспільство, та розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового образу життя.</p> <p>ЗК8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>СК2. Здатність аналізувати міжнародні процеси у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, правовому, економічному, суспільному, культурному та інформаційному.</p> <p>СК8. Усвідомлення національних інтересів України на міжнародній арені.</p>	<p>РН09. Досліджувати проблеми міжнародних відносин, регіонального розвитку, зовнішньої політики, міжнародних комунікацій, із використанням сучасних політичних, економічних і правових теорій та концепцій, наукових методів та міждисциплінарних підходів, презентувати результати досліджень, надавати відповідні рекомендації.</p>
<p>ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>СК3. Здатність оцінювати стан та напрям досліджень міжнародних відносин та світової політики у політичній, економічній, юридичній науках, у міждисциплінарних дослідженнях.</p>	<p>РН15. Розуміти та застосовувати для розв'язання складних спеціалізованих задач міжнародних відносин, суспільних комунікацій та регіональних студій чинне законодавство, міжнародні нормативні документи і угоди, довідкові матеріали, чинні стандарти і технічні умови тощо.</p>
<p>ЗК7. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p>	<p>РН07. Здійснювати опис та аналіз міжнародної ситуації, збирати з різних джерел необхідну для цього інформацію про міжнародні та зовнішньополітичні події та процеси.</p>
<p>ЗК12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p>	<p>РН11. Здійснювати прикладний аналіз міжнародних відносин, зовнішньої політики України та інших держав, міжнародних процесів та міжнародної ситуації відповідно</p>

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теорія держави і права. Конституційне право України

Тема 1. Теорія держави і права. Держава: основні поняття.

Поняття та ознаки держави. Теорії походження держави. Суверенітет. Функції держави. Форми реалізації функцій держави. Форми держави: форма правління, форма державного устрою, політичний режим. Механізм (апарат) держави. Теорія розподілу влад. Правова держава.

Тема 2. Теорія держави і права. Право: основні поняття. Поняття та ознаки права. Право в об'єктивному і суб'єктивному смислі. Функції права. Право в системі соціальних норм. Право і мораль. Норма права: поняття, структура, види. Система права. Форми (джерела) права. Закони і підзаконні нормативно-правові акти.

Тема 3. Теорія держави і права. Правовідносини, правопорушення, юридична відповідальність. Правовідносини: поняття, ознаки, склад. Юридичні факти. Правомірна поведінка. Правопорушення: поняття, ознаки, види, склад. Юридична відповідальність: поняття, підстави, види.

Тема 4. Основи конституційного права України. Громадянство, правовий статус людини і громадянина. Конституційне право як галузь права. Конституційні правовідносини. Основи конституційного ладу в Україні. Конституція України – Основний Закон держави. Правові засади громадянства: поняття, підстави набуття та припинення. Права, свободи та обов'язки людини та громадянина.

Тема 5. Основи конституційного права України. Система органів державної влади і місцевого самоврядування. Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Правовий статус і повноваження Президента України. Правовий статус і повноваження Кабінету Міністрів України, центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій. Поняття місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування в Україні, їх повноваження.

Судова влада в Україні. Правосуддя як особлива функція державної влади. Юрисдикція судів. Основні принципи судочинства в Україні. Судова система України. Судова система України. Статус Конституційного Суду України. Статус судів загальної юрисдикції: структура і компетенція. Верховний Суд. Правоохоронна діяльність. Правоохоронні органи України та їх функції. Прокуратура України. національна поліція. Адвокатура України. Нотаріат в Україні. Правовий статус Служби безпеки України.

Змістовий модуль 2. Основи трудового та цивільного права України

Тема 6. Основи трудового права. Трудові та пов'язані з ними правовідносини. Трудовий договір. Трудове право як галузь права. Суспільні відносини, що складають предмет трудового права. Суб'єкти трудових правовідносин. Поняття і зміст трудового договору. Трудовий контракт як особлива форма трудового договору. Порядок укладання трудового договору.

Тема 7. Основи трудового права України. Робочий час і час відпочинку. Робочий час: поняття, види, режими робочого часу. Час відпочинку: поняття, види. Відпустки: поняття, види.

Тема 8. Основи трудового права України. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність. Трудова дисципліна і дисциплінарна відповідальність. Заохочення. Дисциплінарні стягнення: поняття, види, порядок застосування. Матеріальна відповідальність учасників трудових правовідносин.

Тема 9. Основи трудового права України. Припинення трудових правовідносин. Підстави припинення трудового договору. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Підстави розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженого ним органу. Індивідуальні та колективні трудові спори.

Тема 10. Основи цивільного права. Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин. Цивільне право як галузь права. Принципи цивільного права України. Джерела цивільного права України. Цивільні правовідносини, їх класифікація. Об'єкти цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільного права. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права. Цивільна правоздатність та дієздатність фізичних осіб. Визнання громадянина недієздатним або обмежено дієздатним. Юридичні особи як суб'єкти цивільного права. Види юридичних осіб.

Тема 11. Основи цивільного права України. Цивільні зобов'язання і договори. Правочини. Зобов'язання: поняття, види. Цивільно-правові договори: поняття, види, порядок укладання.

Тема 12. Основи цивільного права України. Право власності. Цивільно-правова відповідальність. Право власності: поняття та зміст. Форми права власності. Цивільно-правовий захист права власності. Цивільно-правова відповідальність: поняття, види, підстави. Цивільне правопорушення.

Спадкове право.

Тема 13. Сімейне право. Сімейне право як галузь права. Шлюб: поняття та зміст. Порядок та умови укладення шлюбу. Особисті права та обов'язки подружжя. Майнові права та обов'язки подружжя. Умови визнання шлюбу недійсним. Поняття та порядок припинення шлюбу. Опіка та піклування.

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці “Рейтинг-план навчальної дисципліни”.

Методи навчання та викладання

У навчальному процесі використовуються традиційні методи – словесні (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія, у дистанційному навчанні – есе, семінар), наочні (показ: ілюстрація, демонстрація презентація), практичні (вправи – ситуаційні завдання, кейси, творчі вправи, виконання творчого завдання, науково-дослідна робота), контрольні (експрес-опитування, письмові контрольні роботи, підсумковий контроль) і самостійні (аналіз нормативно-правових актів).

Крім того, використовуються діалогічні методи навчання (методи активізації навчально-пізнавальних дій), зокрема, до них належать аналіз конкретної ситуації, «мозковий штурм» («атака»), навчально-тематична дискусія, ділова гра, професійна консультація, тощо.

Порядок оцінювання результатів навчання

Контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі контрольної роботи як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

На практичному занятті оцінювання здійснюється за активну роботу на занятті (0,5 балів), під час опитування (1-2 бали) та якість виконання ситуаційних завдань – проблемних ситуацій.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на практичних та семінарських заняттях.

Позааудиторна самостійна робота передбачає виконання творчого завдання, яке оцінюється у 4 бали, та науково-дослідної роботи шляхом написання наукової статті (оцінюється у 10 балів).

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет із 3 практичних ситуацій (одне стереотипне, одне діагностичне та одне евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за

накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці «Шкала оцінювання: національна та ЄКТС».

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці «Рейтинг-план навчальної дисципліни».

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал	
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Теорія держави і права. Держава: основні поняття»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Теорія держави і права. Держава: основні поняття»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань	0,5
				2
	<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Теорії походження держави. Механізм держави. Правова і соціальна держава	перевірка домашніх завдань		
	Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства	перевірка домашніх завдань		
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Теорія держави і права. Право: основні поняття».	Активна робота на лекції	0,5

	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Теорія держави і права. Право: основні поняття»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань	0,5 2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Теорії походження права. Право в системі соціальних норм. Структура норми права. Система права. Форми (джерела) права в Україні.	перевірка домашніх завдань	
		Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства	перевірка домашніх завдань	
	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція «Теорія держави і права. Правовідносини, правопорушення, юридична відповідальність»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Теорія держави і права. Правовідносини, правопорушення, юридична відповідальність»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань,	0,5 2
			експрес-опитування	1
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Правові відносини, їх склад. Юридичні факти. Правомірне поведінка, її види. Правопорушення, його види, ознаки і склад. Юридична відповідальність, підстави її застосування і види.	перевірка домашніх завдань	
		Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства	перевірка домашніх завдань	
Тема 3.				

Тема 4.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи конституційного права України. Громадянство, правовий статус людини і громадянина».	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи конституційного права України. Громадянство, правовий статус людини і громадянина»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми,	0,5
			перевірка домашніх завдань,	2
			експрес-опитування	1
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Джерела конституційного права України. Громадянство України: підстави набуття та припинення. Конституційні права, свободи та обов'язки людини і громадянина та їх гарантії.	перевірка домашніх завдань		
	Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства	перевірка домашніх завдань		
Тема 5.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Практичне заняття	Проблемна лекція «Основи конституційного права України. Система органів державної влади і місцеве самоврядування».	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи конституційного права України. Система органів державної влади і місцеве самоврядування»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми,	0,5
			перевірка домашніх завдань,	2
			написання контрольної роботи за темами 1-5	3
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного	Правовий статус парламенту, депутатський індемнітет.	перевірка домашніх		

	опрацювання	Правовий статус Президента України, процедура імпичменту. Правовий статус уряду та органів виконавчої влади. Місцеве самоврядування в Україні. Судова система України. правовий статус прокуратури. Правовий статус Національної поліції. Правовий статус адвокатури. Правовий статус Служби безпеки України	завдань	
		Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства, підготовка до контрольної роботи за темами 1-5	перевірка домашніх завдань, написання контрольної роботи	
Тема 6.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи трудового права. Трудові та пов'язані з ними правовідносини. Трудовий договір. Припинення трудових правовідносин».	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи трудового права. Трудові та пов'язані з ними правовідносини. Трудовий договір. Припинення трудових правовідносин»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми,	0,5
			перевірка домашніх завдань,	2
експрес-опитування			1	
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Трудові правовідносини та їх склад. Відносини, пов'язані з трудовими. Суб'єкти трудових правовідносин. Трудовий договір та трудовий контракт. Колективний договір. Розірвання трудового договору за волевиявленням сторін. Розірвання трудового договору за ініціативою працівника. Розірвання трудового договору за ініціативою власника або уповноваженої ним особи.	перевірка домашніх завдань		

		Розірвання трудового договору за ініціативою третіх осіб.		
		Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства	перевірка домашніх завдань	
Тема 7.	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи трудового права України. Робочий час і час відпочинку».	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи трудового права України. Робочий час і час відпочинку»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань, експрес-опитування	0,5
				2
				1
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Робочий час: види та режими. Час відпочинку, його види. Види відпусток.	перевірка домашніх завдань		
	Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства	перевірка домашніх завдань		
Тема 8.	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи трудового права України. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи трудового права України. Дисциплінарна та матеріальна відповідальність»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань	0,5
				2
Самостійна робота				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Трудова дисципліна, правила внутрішнього трудового розпорядку. Заохочення. Дисциплінарні стягнення та порядок його виконання.	перевірка домашніх завдань		
	Вирішення завдань-модельних	перевірка		

		ситуацій, огляд чинного законодавства	домашніх завдань	
Тема 9.	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи цивільного права. Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи цивільного права. Об'єкти та суб'єкти цивільних правовідносин»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань	0,5 2
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Цивільні правовідносини: поняття, склад, види. Об'єкти цивільних прав: речі, речові права, немайнові блага. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права.	перевірка домашніх завдань	
Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства		перевірка домашніх завдань		
Тема 10.	Аудиторна робота			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи цивільного права України. Цивільні зобов'язання і договори»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи цивільного права України. Цивільні зобов'язання і договори»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, перевірка домашніх завдань,	0,5 2
			експрес-опитування	1
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Правочини, їх види. Цивільно-правий договір, його види. Умови дійсності право чинів. Порядок укладання цивільно-правових договорів. Зобов'язання, їх види. Позадоговірні зобов'язання.	перевірка домашніх завдань		
	Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного	перевірка домашніх		

		законодавства	завдань	
Тема 11.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Основи цивільного права України. Право власності. Цивільно-правова відповідальність. Спадкове право»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Основи цивільного права України. Право власності. Цивільно-правова відповідальність. Спадкове право»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми,	0,5
			перевірка домашніх завдань, експрес-опитування	2
			виконання творчого завдання	1 4
<i>Самостійна робота</i>				
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Право власності, його зміст. Види (форми) власності. Підстави виникнення права власності. підстави припинення права власності. цивільне правопорушення, його склад і види. Цивільно-правова відповідальність, її підстави і види. Спадкове право. Спадкування за законом і за заповітом.	перевірка домашніх завдань		
		Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства, виконання творчого завдання	перевірка домашніх завдань, результат виконання творчого завдання	
Тема 12.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Проблемна лекція «Сімейне право»	Активна робота на лекції	0,5
	Практичне заняття	Практичне заняття за темою «Сімейне право»	Активна участь в обговоренні теоретичних питань теми, виконання	0,5 10

		науково-дослідної роботи, написання контрольної роботи	3
<i>Самостійна робота</i>			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Сімейні відносини, їх склад і види. Сім'я. Шлюб, умови його укладання та порядок реєстрації. Шлюбний договір. Припинення шлюбу. Права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки батьків і дітей. Опіка та піклування.	перевірка домашніх завдань	
	Вирішення завдань-модельних ситуацій, огляд чинного законодавства, виконання науково-дослідної роботи, написання контрольної роботи за темами 6-12	перевірка домашніх завдань, результат науково-дослідної роботи, підготовка до контрольної роботи	

Рекомендована література

Основна

1. Правознавство : Підручник / За ред. В.В. Копейчикова, А.М. Колодія. - К. : Юрінком Інтер, 2005. - 752 с.
2. Кодекс законів про працю України [Текст] : станом на 15 берез. 2018 р., відп. офіц. тексту – Х. : Право, 2018 – 116 с.
3. Конституційне право України [Текст] : підручник / за ред. В.Ф. Погорілка.. – 2-ге вид., доопрац. – К. : Наук. думка, 2000 – 732 с.
4. Конституція України [Текст] : прийнята на 5 сесії Верховної Ради України 28 черв. 1996 р. – Х. : Одіссей, 2011 – 56 с.
5. Право. Практикум для студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня [Електронний ресурс] [Текст] / укл. В.В. Сергієнко, Н.М. Силенко, О.П. Суц, О.М. Коршакова, А.С. Пешкова, Н.М. Капустян, Т.С. Денисюк, І.К. Перепелиця, А.А. Чаговець; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Х. : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017 – 144 с.
6. Правознавство [Текст] : навч. посіб. / за ред. П.Д. Пилипенка. – 3-т вид., стер. – Львів : Новий Світ-2000, 2006 – 514 с.
7. Сімейний кодекс України [Текст] : станом на 20 січ. 2017 р., відп. офіц. тексту – Х. : Право, 2017 – 106 с.
8. Sergienko V., Peshkova A. Law [Electronic resource] [Текст] : textbook / Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics. – Kh. : S. Kuznets KhNUE, 2016 – 197 p. – <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/19648> – (il.)
9. Цивільний кодекс України [Текст] : станом на 20 верес. 2014 р.; (відповідає офіц. текстові) – Х. : Одіссей, 2014 – 384 с.
10. Ківалов С.В., Музиченко П.П., Крестовська Н.М., Крижанівський А.Ф. Основи правознавства України [Текст] : навч. посіб. – 12-те вид., доп. та перероб. – Х. : Одіссей, 2013 – 399 с.

Додаткова

1. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун. - Вид. 4-те, допов. і переробл. - К. : Правова єдність, 2013. - 524 с.
2. Велика українська юридична енциклопедія [Текст] : у 20 т. Т. 1 / [редкол.: В.Д. Гончаренко (голова), О.В. Зайчук, В.М. Єрмолаєв [та ін.]]; Нац. акад. правових наук України, Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Х. : Право, 2016 – 846 с.
3. Гражданское право: определения, понятия, законодательство [Текст] : учеб.-практ. справ. / под ред. Е.О. Харитоновна. – Х. : Одиссей, 1999 – 383 с.
4. Загальна теорія держави і права [Текст] : навч. посіб. / за ред. В.В. Копейчикова. – К. : Юрінком, 2000 – 317 с.
5. Основи держави і права [Текст] : навч. посіб. / за ред. А.М.Колодія і А.Ю.Олійника. – К. : Либідь, 1997 – 207 с.
6. Хрестоматія з правознавства [Текст] : посібник – К. : Юрінком, 1996 – 559 с.
7. Воронянський О.В., Борисов Г.В., Зайончковський Ю.В. Основи правознавства [Текст] : навч. посіб. – Х. : Парус, 2008 – 367 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України: <http://rada.gov.ua/>
2. Єдиний державний реєстр судових рішень: <http://reyestr.court.gov.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського www.nbuv.gov.ua
4. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5398>